Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

№ 40. 1848.

Tidning för Åmåls Stad och Dalsland.

Prenumerationspris: 2: 24 B:ko.

Joh. Fr. Liedbergs Officin. | Torsdagen d. 5 Oktober. | Utlemnas hwarje Torsdags e. m. kl. 6.

Prenumerations-Anmälan.

För återstående Tre Månader af innevarande år, kan prenumereras på denna Tidning med 1 Rdr 6 sk. Rgs, postarfvodet deri inberäknadt.

C. J. F. LIEDBERG.

Resetur

för

Angfartyget ARVIKA under October 1848.

1	S.	Från	Åmål	kl.	f. m.
2	M.		Öfverligger.		
3	T.		d:o		
4	O.		d:o		
5	Th.	Från	Götheborg i dagningen.		
6	F.	„	Wenersborg kl.		f. m.
7	L.	„	Åmål	„	f. m.
8	S.		Öfverligger.		
9	M.	„	Arvika i dagningen.		
10	T.	„	Åmål	kl.	f. m.
11	O.	„	Wenersborg	„	f. m.
12	Th.		Öfverligger.		
13	F.		d:o		
14	L.		d:o		
15	S.	Från	Götheborg i dagningen.		
16	M.	„	Wenersborg kl.		f. m.
17	T.	Från	Åmål	kl.	f. m.
18	O.		Öfverligger.		
19	Th.	„	Arvika i dagningen.		
20	F.	„	Åmål	kl.	f. m.
21	L.	„	Wenersberg	„	f. m.
22	S.		Öfverligger.		
23	M.		d:o		
24	T.		d:o		
25	O.	Från	Götheborg i dagningen.		
26	Th.	„	Wenersborg kl.		f. m.
27	F.	„	Åmål	„	f. m.
28	L.		Öfverligger.		
29	S.	„	Arvika i dagningen.		
30	M.	„	Åmål	kl.	f. m.
31	T.	„	Wenersborg	„	f. m.

OBS. Från de stationer, vid hvilka afgångstiden icke är utsatt, utgår fartyget, efter Kaptenens godfinnande, huru tidigt eller sent som hälst på dagen.

Arvika i Aug. 1848.

DIRECTIONEN.

Stifts-Nyhet:

Den 16 dennes utsatte profdagar för de å förslaget till 2:dre Komministraturen i Högsäter uppförde, sedan de öfver samma förslag i und. anförda besvär blifvit i nåder afslagne: Söndagarne d. 5, 12 och 19 nästa Nov., hvarefter valet kommer att förrättas af Kyrkoherden i Torp C. Edgren.

Den 23 dennes Tro-, Huldhets- och Embets-Ed inför Domkapitlet aflagd af utn. Kyrkoh. i Rölanda J. Norbäck.

S. d., på förslag till återbesättande af Komministraturen i Råda, af Annehärads Pastorat, uppförde: 1:o Komministern i By P. Wåhlén. 2:o v. dito i Ed L. Skånberg och 3:o Pastors-Adj. i Kila A. Almqvist.

S. d. förordnade: S. M. Adj. S. D. Mellqvist till Komministers-Adj. i Eda och dito P. N. Mylén till dito i Brunskog, tills vidare under ordinariernes jukdom.

Åmål.

Det förleden Torsdag uppförda recett-spetaklet, Erik den Fjortonde, gafs, eburu wäderleken war högst mißgynnande, för nära fullt hus, hwaribland många landtboar, och störda de spelande ett stormande bifall, hwaraf de till alla delar gjorde sig förtjenta. Det är ett werkligt nöje, att, utan inskränkning, kunna erkänna det, denna afton, allas spel lyckades på ett ganska tillfredsställande sätt, och huf-wudpersonernas roller, i denna storartade och ypperliga Tragedi, utfördes med en säkerhet och sanning i karaktererna, som lemnade intet öfrigt att önska, och som tillika hedrar Hr Smitt och hans sällskap samt gör honom fullt berättigad att försäkra sig om allmänt bifall, hwarhelst han uppträder med samma pjes. Lägger man härtill hwad som äfwen utmärkte scenen, nemligen en wacker och smakfull dekorering jemte dyrbara och lysande kostymer, så kunde man ej gerna önska sig en njutningsrikare och behagligare afton. Efter spektaklets slut framropades Herr Selander (Erik XIV), Mamsl. Lindholm (Prinsessan Cecilia) och Hr Smitt (Jöran Person).

Wid marknaden härstädes förliden Tisdag war tillförseln ej betydlig; Priserne å spannmål woro: Råg 8 a 9 Rdr, Korn 6 a 7 Rdr, Hafre 4: 24 a 5 Rdr tunnan; allt Riksgäld.

Inrikes.

Stockholm den 22 Sept. Jenny Lind har nu kommit till Birmingham, och der gifwit en konsert, Onsdagen den 6 Sept. Alla platser woro upptagna, och åhörarnes antal räknades till 4,000. Beletti, Roger och Lablache understödde henne i sången, och orkestern bestod af ett urwal bland de utmärktaste talenterne från Drottningens theater. Uranför musiksalen war folksamlingen så stor, att en mängd polistjenstemän måste beordras till stället. Äfwensså fann man alldeles onödwikligt att med polis låta beledsaga sångerskans wagn både wid fram- och återresan. När man blef henne warse, ropades allmänt: "hattarne af!" äfwensom listiga hurrarop gäfwos både wid hennes ankomst till salen och wid afresan derifrån. Folkmassan hade wäntat länge och nyfikenheten war på det högsta spänd, men alla läto höra warma yttringar af wälwilja, hwar och en ifrade att få se äfwen den minsta skymt af "Lind".

Götheborg den 28 Sept. Till Känsö inkom i går afton en ryst kutter med 32 mans besättning, förd af kapten-löjtnanten Unowski och destinerad till Swarta hafwet.

Nämnde kutter (hwars namn ännu är oss okändt) som från Helsingör, hwarest den icke haft kommunikation med land, medfört twenne lotsar, har strängt bewakats under natten. Lotsarne, som landsatts i Känsö, för att derstädes undergå karantän, skola hafwa berättat att en man af besättningen dött efter 6 timmars sjukdom och blifwit kastad i sjön, sedan de kommo om bord på kuttern.

— Alla de på Fyen qwarlemnade Swenska truppame hafwa nu återwändt, och hade wi i går afton samt i dag på f. m. nöjet återse Elfsborgs samt Westgötha regementen, äfwensom den fördelning af Götha artilleri-regemente, som warit utkommenderad.

— Den underofficer af Skaraborgs regemente, hwilken, såsom i ett föregående nummer af denna tidning blifwit uppgifwet, swårt skadades i ansigtet och

hufwudet af en sprungen kabeltross, är nu mera så återställd, att han kan wistas ute och åtföljt trupperne.

— Hr L. W. Olde i Stockholm har erhållit patent på ett af honom uppfunnet nytt slags sedelpapper, hwilket genom sin egna beskaffenhet skall göra sedlars efterapning eller förfalskning omöjlig, annat än på pappersbruk, och således synes, i förening med konstgravyr, innebära en större säkerhet, än som hittills kunnat åstadkommas.

Ekesjö. En fattig torpare wid namn Klein, under Skedhult i Ekesjö socken, har i deßa dagar blifwit af wederbörande auktoriteter underrättad, att han har att uppbära ett större arf — det säges omkring 5 tunnor guld — efter en i S:t Petersburg i choleran afliden broder, en tenngjutaremästare, född torparesön i Ekesjö landsförsamling.

Eskilstuna den 23 Sept. Ett nytt spelknep har af några industririddare blifwit härstädes begagnadt, wid utöfwandet af ett spel med benämning "kronwägg" dertill slantar begagnas, hwilka under spelet kastas i höjden och gißning derunder af den kastande sker å antingen "krona" eller "klaf we". För att alltid wara säker på sin sak, hafwa till kastningen begagnade slantar blifwit skurna i tu och sedan ihoplödda sålunda att samma slantar erhållit lika prägel å ömse sider och utbytta emot de af motspelarne utsatte mynt, försäkrat den kastande, som derjemte tillkommit rättighet att gißa om beständig winst. Rättegång härom förewar sistl. Måndag, derwid en hos Handlanden Moback i tjenst warande dräng wid namn Lars Nilsson i synnerhet blef ansatt. Han lärer på spelet hafwa wunnit några Rdr i kopparslantar.

Choleran.

I Hamburg har anmälts följande antal patienter: den 1 Sept. 1, den 2:dre 1, den 3:dje 3, den 4:de 1, den 5:te 3, den 6:te 12, den 7:de 13, den 8:de 18, den 9:de 29, den 10:de 36, den 11:te 45, den 12:te 68, den 13:de 82, den 14:de 96, den 15:de 90, den 16:de 33, den 17:de 70, den 18:de 70, den 19:de 73, den 20:de 50, inalles 850. Botade äro 168, döde 368, under behandling 314. — I Berlin hafwa under dygnet från den 18:de middagen till den 19:de samma tid insjuknat 50 personer. Allt sedan farsotens utbrott hafwa der 1,429 personer insjuknat, och af dessa ha 858 afsidit, 183 tillfrisknat och 388 woro ännu under Läkarebehandling.

— I London skall den 14:de dennes hafwa förekommit ett konstateradt koleraanfall. — Grekland har nu äfwen, enligt notiser från Athen af den 2 Sept., blifwit hemsökt af epidemien.

Skatteförenklings-frågan.

(Forts. från föreg. N:o.)

Till de ofwannämnda ofullkomligheterna komma äfwen åtskilliga andra, såsom att några civila embetsmän, deribland landshöfdingar, hafwa sina indelta löner anwista att uppbäras af wissa orter eller härader. De äro då intresserade att få marknadsgången uppdrifwen så högt som möjligt och det påstås, att i ett län skall det nästan aldrig hända, att icke räntegifwarena måste betala spannmålen 2 a 3 R:dr högre, än hwad den gäller i det nästgränsande, hwars höfding ej har samma intresse.

Det är, för att afhjelpa åtminstone de wäsentligaste af dessa olägenheter, för att någorlunda återställa jemnwigten emellan räntegifware och räntetagare, som förslaget uppstått om en skattejemkning. Denna åsyftar, såsom wi redan sagt, icke att förändra statens ordinarie inkomster, icke att nedsätta dessas belopp eller införa en werklig skattejemkning genom all jords och all egendoms beskattning efter enahanda grunder, ehuru önskligt sådant wore, utan endast att förbättra och ordna uppbördssättet. Man har derföre antagit som princip, att beräkna alla persedelskatter efter twenne titlar: spannmål och smör, att efter båda dessa mätare bestämma hela skattebeloppet, att uttaga ett medeltal af 20 års marknadsgång och sålunda fastställa skatten i penningar för hwarje mantal. Detta skattebelopp skulle uppbäras liksom bewillningen, af kronans wanliga uppbördsmän och löntagarna af kronan direkte undfå sina löner.

På detta sätt wiste den skattdragande på skillingen hwad han skulle betala och löntagaren kunde likaledes på förhand beräkna sin inkomst. Den förre hade wäl icke under goda år den lilla fördelen af lindrigare skatt, men så undwek han också deremot den, jemförelsewis oändligt större tyngden af en ökad utskyld under de hårdare åren, just då han som minst ägde tillgång till deß utgörande. Löntagaren åtnjöt wäl icke den motsatta fördelen af en högre inkomst under de hårda åren, men den wore deremot jemnare och han wiste med säkerhet, att han på bestämd tid erhöll den, hwilket nu icke alltid inträffar, om han har att göra med alltför fattiga eller oordentliga räntegifware. Förändringen hade således warit, som det tyckes, till allas fördel och till ingens skada.

Hwarföre uppresa sig då de konserwative deremot? Jo, säga de, af omtanka för statens och deß embetsmäns trygghet. Det kan nemligen hända, att samma finansoperation ännu en gång kan förnyas som med myntteckren, under ständernas omedelbara styrelsetid och senast 1809, då staten i sin nöd anlitar banken och myntet fallet i sitt wärde. Då förlorar staten, som ej kan bestrida sina utgifter med minkade inkomster och ökade behof till följd af warornas stegrade pris, och embetsmännen beröfwas sin knappa bergning. Det är wäl sannt, att den ofriwilligierade jorden skulle härpå winna, emedan den fick en lindrigare skatt; men deß innehafware äga inga anspråk på en sådan lindring, emedan den ordinarie räntan är ett slags arrende, som de utgöra till staten, och hwars belopp de kände, när de köpte sin egendom, samt hwilket belopp togs i beräkning wid köpeskillingens bestämmande. Dem skulle således tillskyndas en oskälig och oräknad winst, men staten och löntagarne, således hela samhället, en oerhörd förlust. Det är på dessa premisser Hr von Hartmansdorff grundat sin widunderliga förutsägelse om alla de wådor, som skulle uppkomma af skattejemkningen och emot hwilka enligt hans tanka, — nej kanske icke enligt hans tanka, men enligt hans yttrande — krig, pestilens, hungersnöd, öfwerswämningar, fiendens härjning, allt beräknadt ondt med ett ord wore ett intet mot det onda som skulle bli följden af ett ordnadt, rättwist och stadgadt uppbördssätt, hwaraf det korollarium kan dragas, att det, enligt hans och hans partis åsigter, ej gifwes någonting förderfligare än att införa ordning, stadga och rättwisa inom någon gren af administrationen.

Nu må likwäl ingen föreställa sig, att de, som leda partiet, de synlige och osynlige, eller de, från hwilka det tager sina impulser, werkligen tro på dessa mörka förutsägelser; De hafwa icke förgätit den senaste myntbestämningstagen, hwilken citeras på hwarje banksedel; de weta ganska wäl, att denna lag just utgår från åsigten att undanrödja dylika wådors förnyande, som dem de förespeglat; att genom den banken förlorat det slags jernbref den förut innehade, det att wara ställd öfwer lagen; att, tilläfwen deß hemlighetsflöja längesedan är lyftad, så är den nu, lik alla andra indiwider och institutioner inom samhället, ställd under allmän lag, och kan, ifall den icke honererar sina förbindelser, och wid anfordran inlöser sina sedlar med det åsatta silfwerwärdet, liksom andra insolwenta gäldenärer försättas i cessionstillstånd och ställas till utredning inför Swea Hofrätt.

Jo, swara de konserwative, de weta wi wäl, men wi weta också, att en sådan lag kan upphäfwas af dem som stiftat henne, och att hon ej skyddar emot en öfwerhängande fara, som tyckes erfordra utomordentliga åtgärder. Men om ingenting inom wårt samhällsstick anses säkert, om ingen lag, intet af båda statsmakterna fattadt beslut är betryggande, så fråga wi: hwem aniwarar dem då för att ej, wid en framtida reglering af mått, mål och wigt sjelfwa sädesstunnan kan undergå en förändring och förminskas till deß kubikinnehåll? Den ena förutsättningen är lika god som den andra. Deßutom öfwerlemna wi åt hwar och en att afgöra, om det icke är wida sannolikare, att, genom landets tilltagande odling, sädespriserna kunna falla, att genom stabiliteten i tull- och brännwinsbränningslagstiftningen en jemnhet deri kan åstadkommas, som ger att de aldrig skola kunna oskäligt uppslegras, och om ej deras fall, som folkets pluralitet omstar, är wida troligare än penningewärdets rubbning, som hela folket fruktar?

Men wi wilja nu för ett ögonblick inrymma ett slags trowärdighet åt de konserwatiwes werkliga eller föregifna farhågor; wi wilja medgifwa att ännu en gång, liksom 1809, kan banken blottställas för en påkänning, hwaraf myntwärdets fall blir följden. Hwad skulle effekten deraf blifwa? Rådfrågom historien sedan 1809. Myntet fell då, wäl icke så djupt som realisationen tyckes utwisa, ty kursen war da mellan 50 och 60 och har aldrig stigit utefwer 1/36, så att myntbestämningen, som den gjerts i rattan tid, kunnat ske måhända till 96 skill., men åtminstone säkert till 120 1); Wi wilja likwäl antaga myntbestämningen till mätare för fallet, och säga att detta war så stort, att riksdalern sjönk till wärdet af 18 sk., så att det nu behöfwes 4 Rdr rgs för att motswara hwad som 1809 war 1 Rdr banko. Enligt Hr v. Hartmansdorffs och hans anhängares system skulle då staten efter denna tid ha förlorat oerhördt i sina inkomster och alla penningelöntagare lika så, hwaremot de enda, som bergat sig, warit de indelta löntagarna, de, hwilkas bestånd man nu will äfwentyra genom skattejemkningen. Låtom oß se efter. Riksstaten war, sådan den 1810 fastställdes, 3,434,276 Rdr. Derwid skulle den då hafwa förblifwit. Detta är en omöjlighet, säger man, ty wid de stegrade warupriserna skulle staten och deß tjenare ej kunnat berga sig med en så ringa penningeinkomst. De borde då böjas jemwäl med myntwärdets fall. Man medger således redan att detta fall icke är så serdeles farligt, emedan statsbidragen måste rätta sig deretter. Då skulle, för att kronan skulle, erhålla lika inkomster som hon både före myntets fall, statsbudgeten för närwarande utgöra 9,158,070 Riksdaler. Den war emedlertid, enligt sista riksstaten 11,384,790 Rdr. Hon blir sannolikt wid denna riksdag fulla 12 millioner och med den extra statsregleringen öfwer 13. Således hafwa statens inkomster ej allenast icke lidit genom myntförsämringen, utan stigit i trots af den och med ungefär 50 procent utöfwer hwad de skulle warit, om myntwärdet förblifwit detsamma som det war före 1809.

Men löntagarne? Hafwa då de förlorat? Denna fråga är redan beswarad genom anförandet af riksstaten, ty hwar och en begriper wäl att staten ej kunde begära högre inkomster, annat än hufwudsakligast för att fylla embetsmännens behof. Men wi fråga då: ha denna åtnöjt sig ens med behofwet, sådant det war 1809? Gifwes det werkligen många eller ens någon som 1809 hade 100 Rdr och nu ej har mer än det motswarande penningebeloppet 266 Rdr 32 sk? Hafwa ej, åtminstone de fleste, betydligt mer? Om man nu skulle wisa dem, att warupriserna wid ungefär den tid ofwannämnde riksstat fastställdes, woro i allmänhet högre än nu, att t. ex. lifsmedlen woro nästan lika dyra, men de å specerier 50 procent högre, och de å utländska lyxartiklar ungefär 100 proc. 2); att de följaktligen, om de endast fått sina

1) Kursen war, i början af 1810, ej högre än 70 sk. på Hamburg, i Now. war den 92, i Jan. 1811 war den 93, och i Juni s. å. 112. År 1815, då köpeskillingen för Guadeloupe anwändes som bekant är, fordrade och erhöll d. w. Kronprinsen 200,000 Rdr såsom motswarande räntan, förmodligen a 5 procent, å ett stående lån af 12 millioner francs, utgörande hälften af köpeskillingen. En francs ansågs då ej wärd mer än 16 sk. bko.

2) I fall man tror att de indelta lönerna alltid äro innehafwaren till omedelbar fördel, och att de i synnerhet woro det strax efter 1809, så se här: I början af April 1811 woro torgpriserna i Stockholm, råg 8: 32 tunnan, korn 7: 24, hwetemjöl 2 R:dr lpd, smör 7: 40, o. s. w. Landtmannen, och den indelte löntagaren med honom, fick således ej sina produkter särdeles högt betalda. Wid samma tid måste han

löner förhöjda enligt myntbestämningsgrunden, ändå fått mer än hwad de hade 1809, och att, då de skatt utöfwer detta belopp, ha de således fått sina löner ungefär fördubblade mot hwad de hade före myntets fall. Så olycklig är deras belägenhet, och så wådligt är det för dem och för staten, att låta skatterna utgå endast i penningar! Men de löntagare, som ej äro beroende af penningewärdet, de hafwa ju stått sig alldeles förträffligt under alla dessa hwälfningar? Swaret igenfinnes i hwad wi redan sagt om den rubbning Indelningswerket undergått, huru armeens bela befäl, med undantag kanske af öfwerstarne, nu befinner sig i en ändligt sämre belägenhet, än 1809, så att de, i fall de då innehaft penningelöner och fått dela öde med sina kamrater wid riwilstaten, skulle wara ojemförligt bättre lottade än nu.

Är det wäl tänkbart att de, som nu ifra emot skattejemkningen, skulle wara okunnige om detta förhållande? Och liwwal är det just ifrån armeens befäl som mot lagen förnämligast utgår, och det är, säger man, för att skydda deß rätt och betrygga deß existens, som man will afhoja den wådliga innowationen. Man ser emellertid att detta föregifwande icke håller stånd, att det upplöser sig till intet wid det minsta skärskådande, wid den första sammanhållningen med fakta och historiska data, wid den enklaste zifferberäkning. Nej, det är icke af omsorg for statens inkomster, icke af ömhet för den indelta armeens befäl man så talar, ty detta sistnämnda skulle, ställdt i samma kategori som andra löntagare, befinna sig i en wida bättre och säkrare ställning än nu, och skulle, i händelse af myntwärdets framtida fall, det spöke, hwarmed man söker förskräcka de lättskrämda, alltid kunna påkalla statsmaktens skyddande omsorg och winna en löneförhöjning, gående i bredd med de stigande warupriserna, jordbrukarens deraf följande högre inkomst och följaktligen lätthet att utgöra en högre bewillning.

Hwad är det då som föranleder de konserwatiwes obenägenhet för den enkla och rättwisa åtgärden?

Sådant skulle ej wara lätt att utfinna, om denna obenägenhet stod isolerad. Man skulle wäl tro sig se en orsak i atskilliga räntetagares önskan att allt framgent få bibehålla rättigheteten att tacera räntegifwarena och af dem tilltwinga sig en betalning utöfwer, ej blott markegångspriset, utan äfwen öfwer det gängbara; men denna förklaringsgrund är ej tillräcklig, ty så stort afseende göra wäl dock icke de konserwatiwa ledarena på några individers orena beräkningar, och man kan antaga som gifwet, att mängden af a meens befäl, wälsinnadt, borgerligt och förståndigt finner sin egen sanna fördel här förenad med det allmännas. Nej, man måste, för att upptäcka förklaringsgrunden, gå tillbaka till de konserwatiwes beteende wid alla andra fråger, äfwitande utt bereda folket några lättnader och förmåner, eller tända någon ljusstråle i det kaos wår nuwarande administration i allmänhet framställer. Ju mer sådant skulle medgifwas, skulle folket stiga i sjelfständighetskänsla, skulle det bli oberoende af embetsmannagodtycket, skulle det finna wägen lätt ur den tagstiltnings-labyrint, hwari det nu är intrasslad, skulle det kunna gå och handla på egen hand. Det skulle med ett ord utträda ur sitt betryck och sitt omyndighetstillstånd och det demokratiska elementet inom detsamma derigenom taga ett steg på sin utwecklingsbana. Sådant är hwad man ej will tillåta. Mähända wore det också ej omöjligt att i bakgrunden upptäcka en hemlig beräkning, ungefär af följande beskaffenhet: ifall frågan afgjäs af 2:ne Stånd och missnöjet wisar sig alltför uppenbarare framträda som deß motståndare och fiender, att sålunda berofwa Konungamakten all werklig nytta af deras s. k. stöd, när de wisa, att detta stöd ej älskar folket, att således ställa folket och Konungamakten i en omedelbarare kontakt med hwarandra. Wi äro inga politiske spåmän — ty den politiska spådomskonsten har aldrig wisat sig så wanskelig som nu, — och wi skola således ej företaga oss att uträkna hwad som kunde bli werkningen af denna kontakt; men hwad wi med någorlunda wißhet tycka oss inse är, att den ej skulle blifwa till nytta för dem, som spikulera på privilegiernes ewighet och de fördelar deraf kunna hemtas.

Nya Tidsbetraktelser.

Wår tid och den närmaste framtiden.

(Forts. o. slut f. föreg. N:o.)

Näst den inre och yttre friheten är det Jemnlikheten, Broderligheten, som hos nutidens folk gör sig allt mer gällande. Det är ett wackert drag af wår tid, att den ändtligen söker med all makt göra werklighet af den gamla Christendomens sanning, att wi alla äro bröder. "Liksom en fader," säger ofwannämnde författare, "är skyldig lika kärlek, wälwilja, beskydd åt alla sina barn, på det endrägt och inbördes kärlek måtte råda inom familjen, och icke det ena barnet föredragas det andra, hwarigenom högfärd afundsjuka och hat uppkomma, hwilka i stället borde derifrån utestängas såsom något orättwist, omoraliskt, och lika mycket stridande emot naturlig som emot Guds lag, emot fredspligten, som emot en christens skyldigheter, — likaså böra alla anledningar till missnöje, hat, kif, orättwisa inom staten afstängsnas och folkets enighet samt naturligt gemensamma intreßen, rättigheter och skyldigheter, befrämjas lika för alla. Gud har ej fördelat menniskoslägtet uti frälse och ofrälse, uti fria medborgare och slafwar. Naturen danar ej skröna, qwicka, starka, eller modiga familjer; hon fördelar uti alla ständ mod och feghet, styrka och swaghet, förstånd och oklokhet, skönhet och fulhet. Skaparen har åt ordrifwaren gifwit samma organer, som åt fursten; ofrälsets blod är icke af annan färg än adelns; och när frågan är om fäderneslandets förswar, så företer sonen af den äldsta christna baron ej sällan en mindre kraftig arm, ett swagare bröst och ett mindre beslutsamt hjerta att motsätta fienden än sonen af den lägsta arbetare. På deßa blodiga stridsfält, å hwilka falkslags öden afgöras, nedlägga alla en lika skatt, nemligen den af lifwet och af döden, som lika drabbar den fattige, klädd i kommiß, som den, hwars klädnad strålar af guld och stål. Wärdigheterna, adelskapet äro inrättade storheter. De naturliga storheterna äro sådana, som äro oberoende af menniskornas infall, emedan de bestå uti själens och kroppens werkliga egenskaper, såsom wetenskaper, insigter, förstånd, dygd, hälsa, styrka, arbetsskicklighet. Den naturliga wördnaden består i den aktning, som frimilligt lemnas endast åt de naturliga storheterna; man behöfwer icke högakta dem, som konventionella former bjuda att man efter ett wißt ceremoniel wisar sin wördnad. Menniskornas själar och kroppar äro i och för sig sjelfwa lika mycket skapade för en ordrifware, som för en prins. Det gifwes icke något naturligt band, som mera binder dem till ett yrke, än till ett annat. I naturligt afseende äro alla menniskor i en fullkomlig likhet." — Det är denna jemnlikhetskänsla, sam numera söker jemna alla förutwarande mißförhållanden i politiskt och nationalekonomiskt afseende samhällsmedlemmarne emellan. Aristokratien stretar wäl emot, men upplysningen stiger allt mer och mer, allmänna opinionen blifwer allt starkare och bestämdare, hwarföre maßan af nationerne slutligen owillkorligt måste blifwa segerwinnare i striden mot gamla sjelftagna eller privilegierade rättigheter, som icke mera paßa för wår tid.

Efter alla tecken skall således i en snar framtid menniskoslägtet winna en stor seger och ernå den ståndpunkt, der hwarje individ i samhället har sin rättmätiga obestridda plats, der den kan kraftigt och sjelfständigt werka för det allmännas och enskildas bästa, inbördes hjelpa hwarandra och broderligt afwärja hwarje illwiljans försök att åter utså split och enighet, med alla dermed följande olycker, på jorden. Wi ej blott ana, utan af många sammanstämmande omständigheter äro förwißade om, att detta skall inträffa. Om wår nuwarande generation skall blifwa den, som kommer att genomföra den stora reformen och sedan njuta deß frukter, kan ingen på förhand bestämma, men wi må glädja oß, att åtminstone denna för folket glädjefulla dag ej kan komma att dröja särdeles länge.

Om Tysklands närmaste framtid läses i Aftonbladet:

Uti ett privatbref för d. 21 Sept. från Berlin, från en person, som wi anse följa sakerna med lugn och uppmärksam blick, målas ställningen i Tyskland såsom ganska molnfull. "Allt hwad man skrifwit om osäkerhet i Berlin m. m.", säger brefskrifwaren, "är ren dikt; aldrig har den enskilde warit mera trygg än nu och främlingar hafwa bemötts med största aktning; till och med mot danskarne hafwa inga förolämpningar förspordts Men frågar man mig något om framtiden, så måste jag tillstå, att ehuru jag icke är fallen för att se sakerna mörkt, så synes den mig särdeles osäker, och jag återfinner ej mer någon ledtråd. Så mycket synes imedlertid oundwikligt, att wi gå stormar till mötes, om hwilkas slut ingen kan förutsäga, huruwida den lagbundna friheten eller reaktion och militärdespotism eller anarkien skall blifwa segrande, eller om wi stycken wis skola sönderplockas af wåra grannar i öster och wester. För ögonblicket ser det ut, som om wi med stora steg ilade republiken till mötes, och jag anser monarkiens sak i Tyskland förlorad, om icke furstarne hafwa några särskilda skyddshelgon i himmelen."

"Ginge detta för sig i fred och lugn, så finge man wäl finna sig deri; men innan deß kommer troligen mycket blod att flyta. Ty man bör ej glömma, att Tyskland är uppfyldt af de nyß absulatistiska monarkernas gamla delis, af embetsmän, adel och soldater af gammalt kastofog och af monstriöst absolutistisk servitism; och att alla dessa elementer hysa den ytterste förbittring mot en ny sakernas ordning. Huru skall då öfwergången kunna ske utan förfärliga uppträden? Hwarföre bewiljade ej konungen af Preussen fistledit är de mättliga fordringar som då gjordes och hwarmed man hade wafat tillfredsställd? Då hade allt detta kunnat undwikas för oß, likawäl som i Belgien."

---

likwäl sjelf betala för ett skålp. kaffe 38 sk., lika mycket för sockret, kanel 2: 40, neglikor 6: 24, fenkol 1: 12, en fjerding såpa 18 Rdr o. s. w. Alla deßa priser äro i Rgs.

Tyskland.

Upproret i Frankfurt. Denna stad har warit skådeplatsen för samma förfärliga scener, som Paris under Junidagarne. Detaljerne af det blodiga dramat känne wi ännu icke. Det hufwudsakligaste är dock följande: Det republikanska partiet har länge hyst den planen att spränga nationalförsamlingen. Wapenstilleståndsfrågan begagnades som en förewändning och utgången af woteringen öfwer densamma kom wäl till paß som ett eggelsemedel på maßan. Som bekant är war en stor folkförsamling beramad till den 17 dennes. Denne egde äfwen rum och man fattade å densamma det beslut, att genom en deputation öfwerlemna nationalförsamlingen en adreß, hwari dennas majoritet, för deß i wapenstilleståndsfrågan afgifna wotum, förklarades för förrädare emot folket. Emellertid hade den afgångna ministèren ännu ad interim öfwertagit ärendernes ledning och inbeordrat preußiska och österrikiska trupper ifrån Mainz, äfwensom en del hessisk militär. Då den ofwannämnda deputationen, twärtemot reglementets uttryckliga stadgande, wille inträda i Paulskyrkan för att öfwerlemna adressen, hindrades den derifrån af militären. Derefter utbröt wid middagstiden den 18 ett formligt uppror. Man begynte bygga barikader, som reste sig till ett antal af några och tjugu samt förwarades af unga män i turnerdrägt och enskilta borgare. En häftig kamp utwecklade sig emellan militären och insurgenterne, wid hwilket tillfälle många stupade å begge sidor, och deribland de begge deputerade furst Lichnowsky och general Auerswald, hwilka dock, enligt en annan werßon, föllo för mördarehand. Militären har förfarit på samma sätt som i Paris; kanoner kördes upp å gaterna. Frankfurt förklarades i belägringstillstånd; allt flera trupper ankommo och ungefär klockan 2 på natten till den 19 woro de herrar öfwer upproret. Samtliga barrikaderna togos med storm. Den 19 dennes på aftonen, dit underrättelserna gå, war allt lugnt; barikaderne woro nedanröjda, insurgenterne hade aflägsnat sig och 10,000 man trupper af alla wapenslag höllo staden besatt, hwadan man ingenting befarade hwarken för Frankfurt eller deß omgifning.

Theater.

Söndagen den 8 Oktober 1848 uppföres **EN HERRE OCH EN DAM** eller **ETT VÄRDSHUS-ÄFVENTYR**, Komedi i 1 Akt. Derefter gifves **DEBUTANANTEN OCH HENNES FAR**, Komedi i 5 Akter.

Thorsdagen den 12 Oktober uppföres till förmån för Mamsell Håkanson **HORTENSE D'AUBERIVE** eller **FÖRGIFTNINGEN**, Skådespel i 5 Akter. Derefter gifves **EN PLASTISK MIMISK TABLÅ.**

J. F. SMITT.

Dans-Lektionerne

tager sin början Måndagen den 9:de Oktober, hvarmed jag får äran tillkännagifva; widare öfwerenskommelse kan ske hos undertecknad, boende hos Herr Fabrikör Malmgren en trappa upp. BERGSTRÖM.

I dessa dagar hafva från trycket utkommit följande Böcker och säljas i JOH. ER. DAHLGRENS Bokhandel i Åmål:

DEN OUMBÄRLIGE TOLKEN.

Bunden i Cloth (i fickformat.) Andra tillökta och förbättrade Upplagan. Handbok för i moderna språken mindre hemmastadde personer, såväl i Sällskapslifvet som i Lektyr; innehållande Förklaring och Utkast af i Svenska språket upptagne främmande ord till ett antal af öfver 6000. 1 rdr bko.

Den owanligt snabba åtgången af denna Handboks första upplaga wittnar bäst om dess behöflighet och användbarhet för hwar och en som saknar fullständig humanisk bildning. Den talrika efterfrågan efter densamma har, sedan första upplagan utgått, framkallat denna nya, som, ehuru betydligt tillökt och utwidgad, lemnas i allmänhetens händer till samma pris som den förra.

Den Nationelle Ölbryggaren,

eller fullständig theoretisk och praktisk Anwisning att bereda olika sorter ÖL och SVAGDRICKA efter Tyska, Bajerska och Engelska methoder, samt Engelsk PORTER. Till sjelfundervisning för bryggare och enskildta hushåll af Dr Fr. Jul. Otto, Chemiæ Professor i Braunschweig. Med 18 i texten tryckta trädsnitt, 1 rdr 8 sk, bko.

För att utrota eller stäfja det omåttliga bruket af det skadliga bränvinet behöfves nödwändigt ett tjenligt, inhemskt, surrogat, — detta förefinnes i ÖL och DRICKA. Wid dessa äro ock Svenskarne redan från urminnes tider wana och skola äfven säkerligen till dem öfwergå, då de kunna få eller lätt bereda dem fullkomligt goda. Ej blott för den egentliga bryggaren utan äfven för den enskildta familjen, och detta särdeles på landet, bör derföre ett arbete wara wälkommet, som med grundlighet, tydlighet och klarhet utreder och framställer allt, hwad till beredning af särskildta sorter Öl och Svagdricka, med bästa framgång och minsta kostnad, hörer; och att dessa egenskaper ej saknas i närwarande arbete, derföre är författaren, Dr Ottos namn, och det obegränsade förtroende hans arbeten, bland alla nationer wunnit, en oswiklig borgen.

Modren,

sina Barns Läkare,

eller Ledning och Anwisning för Mödrar att urskilja och igenkänna de wanligaste Barnsjukdomar, och att sjelfwa behandla desamma intill dess Läkarebiträde är oundgängligen nödigt. Populär Framställning för ömsinta Mödrar, 1 Rdr bko.

Ingen större glädje gifves för föräldrar än att se sitt barn friskt och sundt, och ingen större smärta än att se det lida, täras och förstöras af plågor och sjukdomar. Huru gerna wille ej i sednare fallet föräldrahjertat wara till hands med lindring och hjelp, men huru sällan kan det motswara sin wilja och önskan! Obekantskap med det ondas både natur och botemedel, och bristande tillgång till läkare och apotheck, sätta oftast ett hinder för äfwen den warmaste känslas och den renaste wiljas werksamhet. För hwilka föräldrar bör ej då förestående arbete wara wälkommet? Och hwilken, mot hwars faders- eller moders-hjerta ett barnahjerta klappar, skulle wäl ej anse det snarare för en glädje än en uppoffring, att deri söka ledning och stöd för sina åtgärder till bibehållande och stadgande af en kär afkomlings helsa och trefnad?

Kort framställning af Mnemotekniken efter Reventlows system, eller anwisning att genom lätt användbara reglor underlätta ock mångdubbla det naturliga Minnets kraft, 16 sk.

Harald, Sachsernas sista konung, af E. L. Bulwer, 1 Rdr 24 sk.

Tidskrift för Folkskolelärare och Folkskolebildningens wänner, Andra häftet.

(Å 6 häften prenumereras med 2 Rdr Bko).

Brudgåfwan, eller en Moders Bref till sin dotter öfwer qwinnans bestämmelse såsom maka, moder och Föreståndaciana för sitt hus af F. Girardt, 1 Rdr 16 sk.

Lärobok i swenska Språket, med svenska benämningar för Folkskolor och menige man af A. M. Lidén, 16 sk.

Elementar-Lärobok i Algebra af E. G. Björling, 1 häftet, 24 sk.

Afhandling om skrofler och Engelska sjukan, af C. Pauli, 12 sk.

Anwisning att erhålla god matsmältning, äfwen wid förtärande af förmycken föda. 12 sk.

Steins Geografi. Till skolornas tjenst bearbetad och öfwersatt af W. Kjellgren.

Sammandrag i Gamla Geografien efter Müllers, Hartmans och Palmblads läroböcker, utarbetadt af W. Kjellgren, 12 sk.

De första Grunderna uti Naturläran i allmänhet och Kemien isynnerhet med tillämpning på Näringarne, af P. O. Almström, 1 Rdr 16 sk.

Swenska National-Dräkter tecknade af R. W. Ekman jemte skildringar ur Folklifwet af G. H. Mellin, 5—6 häftena, 1 Rdr 16 sk.

Skandinavisk Soldatwisa, öfwersättning och bearbetning af Adlerstam från Danska originalet Den tapre Landsoldat af F. Faber. Sång wid Piano, komponerad af E. Horneman, 12 sk.

Hambo Polkett för Piano-Forte af Fr. Weller, 12 sk.

Planch öfwer den så wid beryktade Norrska Harfwen, jemte dertill hörande fullständig beskrifning, 12 sk.

Annonser:

TILL SALU:

Porter, af D, Carnegie et Comp. wälkända tillwerkning:

på hell outeljer a 20 skillingar pr stycke,
på half dito a 15 d:o pr d:o;

men observeras, att om icke kontant liqwid följer wid afhämtningen, ökes priset å helboutelj med 4 sk. och halfbout. med 3 sk,, allt rgs. Åmål i September 1848.

L. LARSSON.

Wid undertecknads Distiller-Werk, emottages till Distillering, större och mindre partier Bränwin. Åmål i September 1848. WEINBERG;